

Δεν αρκούν τα «ναι» και τα «όχι» για τον Αχελώο

► σελ. 12

ΕΛΕΥΘ

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γ. Β. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΗ ΚΑΣ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΓΕΩΠΟΝΟ ΚΩΣΤΑ ΓΚΟΥΜΑ

18/4/2013

Τα δεδομένα για τα υδατικά ζητήματα της Θεσσαλίας

«Η εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου, που οδήγησε στην εκπόνηση των Σχεδίων Διαχείρισης και της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, θεωρείται ούτως ή άλλως σημαντικό βήμα εκσυγχρονισμού, αφήνοντας στο παρελθόν ατέρμονες συζητήσεις χωρίς αρχές, κανόνες και επιστημονικές τεκμηριώσεις. Πλέον από μόνα τους τα «ναι» και «όχι» στη μεταφορά νερών από τον Αχελώο δεν αποτελούν θέση, ούτε πρόταση για λύση των προβλημάτων».

Αυτό αναφέρει με παρέμβαση του ο γεωπόνος, τέως πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ Κώστας Γκούμας, με αφορμή την πρόσφατη συζήτηση που έγινε στο Περιφερειακό Συμβούλιο για τα Σχέδια Διαχείρισης, που θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό το μέλλον της Θεσσαλίας σε ό,τι αφορά στα υδατικά ζητήματα.

Ο έμπειρος γεωπόνος, που γνωρίζει όσο λίγοι στο θεσσαλικό διαμέρισμα το θέμα του υδάτινου πλούτου αναφέρεται στα 4 ζητήματα στα οποία πρόκειται να επικεντρωθούν οι υπέρμαχοι του σχεδίου.

Το θετικό με τη διαβούλευση, σύμφωνα με τον κ. Γκούμα, είναι πως «τώρα πλέον υποχρεούνται οι πάντες να τοποθετούνται συγκεκριμένα επί των πορισμάτων και προτάσεων των Σ.Δ., με βάση το υδατικό ισοζύγιο, που κάθε περίοδο θα προκύπτει, καθώς και τις παραμέτρους και τις κοινωνικές, οικονομικές επιπτώσεις που το συνοδεύουν».

Εάν για παράδειγμα κάποιοι δεν επιθυμούν κάλυψη του υδατικού ελλείμματος που προκύπτει από τα Σ.Δ. θα πρέπει να τοποθετηθούν με καθαρότητα απέναντι στους παραγωγούς αγρότες που θα υποχρεωθούν, όπως τα Σ.Δ. προβλέπουν, να εγκαταλείψουν τις καλλιέργειές τους και τη ζωή τους».

Το κουαρτέτο των επισημάνσεων του κ. Γκούμα έχει ως εξής:

1. Το πρώτο είναι πρωτογενής τομέας και οι αρδευόμενες εκτάσεις στη Θεσσαλία. Η παραδοχή για περιορισμό στην άρδευση το περισσότερο έως 2,5 εκ. στρ. στη Θεσσαλία, θεωρείται επιλογή εξόχως συντηρητική και εμπόδιο ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα, σήμερα που η χώρα μας αναζητεί διεξόδους στην οικονομική κρίση. Άμεσα φυσικά συνδέεται και το ιδιαίτερα κρίσιμο θέμα της «ανταγωνιστικότητας» που δεσπόζει στα κριτήρια του νέου ΕΣΠΑ και αφορά στον δευτερογενή τομέα, δεδομένου ότι, ως γνωστόν, ειδικά για την περιοχή μας, οι προοπτικές ανάπτυξης του δευτερογενή τομέα στη-

ρίζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό στον πρωτογενή τομέα (μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, εξαγωγές κ.λπ.).

2. Το δεύτερο εξίσου σημαντικό θέμα είναι τα υπόγεια νερά. Τα υπόγεια νερά αποτελούν τη βασική «δεξαμενή» των αρδεύσεων στη Θεσσαλία καλύπτοντας τις ανάγκες σε ποσοστό περίπου 70% ενώ μόνο το 30% προέρχεται από επιφανειακά νερά (ταμιευτήρες, ποταμοί κ.λπ.). Η σχέση αυτή πρέπει να ανατραπεί. Είναι επιτακτική ανάγκη σε ορισμένες γνωστές προβληματικές περιοχές, να σταματήσει άμεσα η υπερκεμετάλλευση των υπόγειων νερών (τουλάχιστον κατά 300 εκατ. μ3) και να ξεκινήσει η υποκατάστασή τους με επιφανειακά νερά, έτσι ώστε σταδιακά τα επόμενα 50 χρόνια, όπως και τα Σχέδια Διαχείρισης προβλέπουν, να ελπίζουμε σε ανάκαμψη των υπόγειων υδροφορέων και αποκατάσταση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Προφανώς δεν έχουμε δικαίωμα και δεν πρέπει να επιτρέψουμε τη συνεχή υποβάθμιση του περιβάλλοντος της περιοχής με την ταπείνωση και καταπόνηση των υπόγειων υδροφορέων. Η διαδικασία αυτή πρέπει να είναι στοχευμένη, να γίνει σταδιακά και συντεταγμένα για να μην υπάρξουν κοινωνικές εντάσεις και προβλήματα. Στο πλαίσιο μέτρων και δράσεων της ΣΜΠΕ, το μόνο που προβλέπεται είναι διοικητικά μέτρα, δηλαδή ακύρωση και απαγόρευση των αρδεύσεων χωρίς ουσιαστικά να προτείνουν κάποια άλλη συγκεκριμένη δράση ή έργο.

3. Το τρίτο θέμα είναι τα περιφερειακά έργα πολλαπλού σκοπού της Θεσσαλίας. Συνδέεται άμεσα τόσο με το προηγούμενο, δηλαδή την υποκατάσταση των αρδεύσεων από υπόγεια νερά, όσο και με το σοβαρό πρόβλημα εξασφάλισης επαρκούς ποσότητας και κυρίως κατάλ-

ληλης ποιότητας, υδρευτικού νερού για τους κατοίκους της Θεσσαλίας, δηλαδή χωρίς νιτρικά και άλλες επιβαρύνσεις.

Το πρόβλημα που σχετίζεται με την ποσότητα και με την ποιότητα του υδρευτικού νερού, αλλά και της προστασίας των υδροφορέων, μπορούν να αντιμετωπισθούν μόνο στο πλαίσιο υλοποίησης ενός μεσοπρόθεσμου προγράμματος ωρίμανσης και κατασκευής περιφερειακών έργων πολλαπλού σκοπού όπως π.χ. ταμιευτήρες στις περιοχές Φαρσάλων (Παλιοδερλί), Ελασσόνας (Κεφαλόβρυσσος), Νεοχωρήτη, κ.α. τα οποία δεν περιλαμβάνονται στο προτεινόμενο σενάριο των Σ.Δ.

4. Τέλος το τέταρτο και πλέον σημαντικό, που συνδέεται με όλα τα προηγούμενα, είναι η επιλογή των Σ.Δ για κάλυψη του υδατικού ελλείμματος με μεταφορά νερού από τον Αχελώο ποσότητας 250 εκατ. κ.μ. νερού. Η πρόταση αυτή στηρίζεται στα δύο έργα που επιτρέπουν πλέον τη μεταφορά νερών από τον Αχελώο και συγκεκριμένα: α) στον ταμιευτήρα Συκιές (πρόσδος έργου περίπου 65%, προοριζόμενος ανεξάρτητα από την κάλυψη αναγκών άρδευσης, να λειτουργήσει ως σημαντικό υδροηλεκτρικό έργο επί του Αχελώου) και β) στη σήραγγα Πευκοφύτου, μήκους 17,5 χλμ (πρόσδος έργου 85%, η οποία, εκτός της μεταφοράς του νερού, προορίζεται επίσης να λειτουργήσει ως ΥΗΕ, με παραγωγή ενέργειας στο άκρο της πάνω από το Μουζάκι).

Και η επιλογή αυτή, δηλαδή μεταφοράς μόνο 250 εκατ. κ.μ. νερού, δεν πρέπει να γίνει αποδεκτή από τους Θεσσαλούς και από το συμβούλιό σας, γιατί είναι προφανές ότι δεν θα μπορούσαν να καλυφθούν όλες οι σημερινές ανάγκες της Θεσσαλίας που προαναφέρθηκαν. Ενδεικτικά αναφέρω ότι για να τεκμηριώσουν τη θέση των Σ.Δ. ότι το έλλειμμα στη θεσσαλική λεκάνη περιορίζεται μόνο στα 250 εκατ. κ.μ. θώρησαν ότι θα επιτευχθεί μείωση της κατανάλωσης αρδευτικού νερού, από τα 550-600 μ3/στρέμμα που είναι σήμερα, σε 450 μ3/στρέμμα.

Αυτό δεν είναι ρεαλιστικό για να καταστεί εφικτό μέχρι το 2015, καθότι απαιτούνται σοβαρές επενδύσεις (400-500 εκατ. ευρώ) για υπόγεια αρδευτικά δίκτυα και εκσυγχρονισμό των αρδευτικών συστημάτων, καθώς επίσης και πολιτική βούληση και συστηματική προσπάθεια πάνω στην αλλαγή νοοτροπίας, στο θεσμικό πλαίσιο κ.ά. Ο στόχος αυτός θα μπορούσε ίσως να τεθεί τουλάχιστον μία δεκαετία αργότερα όχι όμως σήμερα.